

HB-BELEIDSPLAN

2019-2023

VPCO Rhenen

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Algemene schoolgegevens	6
2. Schoolbeschrijving	7
2.1 Aanleiding	7
2.2 Kengetallen	8
2.2.1 Uitstroomgegevens groep 8-leerlingen	
2.2.2 Ouderpopulatie	9
2.3 Missie en visie	9
3. Onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen	10
3.1 Theoretische duiding intelligentie vs hoogbegaafdheid	10
3.2 Beleidsdefinitie	12
3.3 Doelgroep	12
3.4 Doelstelling	14
3.5 Resultaten periode 2020-2023	15
3.6 Effecten onderwijsaanpassing	15
3.7 SWOT beschrijving	15
3.8 Risico-analyse	16
3.9 Omgeving en partners	18
4. Organisatie	19
4.1 Taken en bevoegdheden van betrokkenen bij het onderwijs aan meer- of hoogbegaafde leerlingen	19
4.2 Deskundigheid en professionalisering	20
5. Werkwijze	21
5.1 Werkwijze signaleren	21
5.1.1 Eerste signalering	21
5.1.2 Diagnostiek	22
5.1.3 Conclusies	22
5.1.4 Handelingsgericht werken	23
5.2 Compacten, verdiepen en verbreden	23
5.2.1 Compacten	23
5.2.2 Verrijken van de lesstof	23
5.3 Bovenschoolse plusklas	25
5.3.1 Voor welke leerlingen is de plusklas bedoeld?	25
5.3.2 Doelen van de VPCO-plusklas	25

5.3.3 Lesstof in de plusklas	26
5.3.4 Beoordeling	26
5.3.5 De plusklasleerkracht	27
5.3.6 Overige (organisatorische) afspraken	27
5.4 Versnellen	28
5.4.1 Om wie gaat het?	28
5.4.2 De beslissing	28
5.4.3 Didactische aanpak	29
5.4.4 Realisatie van de overstap	29
5.4.5 Begeleiding na vervroegde doorstroming	29
5.5 Leerlijnen en leerdoelen onderwijsbeleid	30
5.5.1 Kerndoelen	30
5.5.2 Leerlijnen	30
5.5.3 Aanvullende verrijkende leerdoelen	30
5.6 Methodes, materialen en activiteiten	30
5.7 Differentiatie	31
5.8 Administratie en rapport	31
6. Planning en financieel beleid	32
6.1 Tijdsplanning beleidsfases	32
6.2 Activiteitenplanning	32
6.3 Begroting	34
7. Voortgang en borging	36
7.1 Communicatie	36
7.2 Borging doorgaande leerlijn	36
7.3 Monitoren en evaluatie van beleid	36
7.4 Documentenbeheer	36
Bijlage: De begeleiding van dubbel bijzondere leerlingen	37

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan Hoogbegaafdheid van CBS De Springplank en de Ericaschool uit Rhenen. Na 8 jaar met een bovenschoolse plusklas te hebben gewerkt was het tijd voor een moment van bezinning: doen we nog wel de juiste dingen voor alle kinderen op onze scholen die extra uitdaging nodig hebben? Om antwoord te vinden op die vraag volgden de beide directeuren samen met de specialist hoogbegaafdheid een nascholingstraject in schooljaar 2019-2020. Dit heeft geresulteerd in voorliggend beleidsdocument dat eerst de situatie op onze scholen beschrijft, vervolgens onze missie en visie helder neerzet ten aanzien van onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen en daarna, na een theoretische onderbouwing, onze doelen omschrijft voor de komende jaren. We eindigen dit document met een omschrijving van de geplande activiteiten.

Hoofdstuk 1 Algemene schoolgegevens

CBS De Springplank

Adres school: CBS De Springplank
Groeneweg 60
3911 PG Rhenen
Telefoon: 0317-620144
E-mailadres: info@cbsdespringplank.nl
Website: www.cbsdespringplank.nl

Directeur: dhr. B. Hardeman (directie@cbsdespringplank.nl)
Onderbouwcoördinator: mevr. H. Simonse (hsimonse@cbsdespringplank.nl)
Bovenbouwcoördinator: dhr. M. Uiterwijk (muitervijk@cbsdespringplank.nl)
Specialist hoogbegaafdheid: mevr. F. Marvin (fmarvin@cbsdespringplank.nl)

Ericaschool

Adres school: Ericaschool
Ericalaan 30
3911 XN Rhenen
Telefoon: 0317-613985
E-mailadres: info@ericaschool.nl
Website: www.ericaschool.nl

Directeur: mevr. K. Majoor (kmajoor@ericaschool.nl)
Onderbouwcoördinator: mevr. S. Visser-Murre (svisser@ericaschool.nl)
Bovenbouwcoördinator: dhr. K. Balk (kbalk@ericaschool.nl)
Specialist hoogbegaafdheid: mevr. F. Marvin (fmarvin@ericaschool.nl)

CBS De Springplank en de Ericaschool horen bij de VPCO (Vereniging Protestant Christelijk Onderwijs) te Rhenen. Beide scholen zijn ook aangesloten bij een samenwerkingsverband; de federatie SOM, waarbij de scholen uit Rhenen en Amerongen nauw contact hebben op het gebied van verscheidene onderwijsaspecten waaronder ICT.

Adres bestuur: VPCO Rhenen
p/a Ericalaan 30
3911 XN Rhenen

Adres federatie: Federatie S-O-M
Postbus 20
3958 ZT Amerongen

Hoofdstuk 2 Schoolbeschrijving

2.1 Aanleiding

Vanaf 2007 wordt er op de scholen van VPCO Rhenen (*CBS De Springplank en de Ericaschool*) structureel aandacht besteed aan het vormgeven van een passend onderwijsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Uit diverse onderzoeken komt naar voren dat een passend onderwijsaanbod voor deze kinderen een voorwaarde is om zich te kunnen ontwikkelen, om hun meer- of hoogbegaafdheid tot bloei te laten komen. In 2020 is het beleid voor meer- tot hoogbegaafde leerlingen herijkt om de ondersteuning van deze doelgroep nog steviger neer te zetten.

Op beide scholen is in de afgelopen jaren gestart met het vroegtijdig (vanaf de instroom op onze scholen) signaleren van leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong m.b.v. het Diagnostisch Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH). Daarnaast heeft er scholing plaatsgevonden aan alle leerkrachten en is een specialist hoogbegaafdheid aangesteld, die Master SEN geschoold is.

Op beide scholen is een verrijkingsaanbod. Door middel van compacten en verrijken wordt het reguliere onderwijsaanbod schoolbreed voor alle groepen aangepast aan de onderwijsbehoeften. Voor die leerlingen uit groep 5 tot en met 8 waarvoor deze aanpak nog onvoldoende aansluit bij de onderwijsbehoeften, is er een bovenschoolse plusklas. In deze plusklas wordt de gelegenheid geboden om samen met ontwikkelingsgelijken te werken aan uitdagende opdrachten. Tevens wordt in deze plusklas aandacht besteed aan problematiek die kan samenhangen met begaafdheid (faalangst, onderpresteren, mindset, executieve functies, sociaal welbevinden). De kinderen uit de groepen 1 t/m 4 worden in kleinere groepjes begeleid door de coördinator hoogbegaafdheid. Er bestaat een wens om de plusklas uit te breiden met een aanbod voor kinderen uit groep (3 en) 4.

Ondanks gemaakte afspraken en beleid rondom hoogbegaafdheid op beide scholen wordt een klein deel van de doelgroep (onderpresteerders, dubbel bijzondere leerlingen) niet altijd gesignaleerd en is het ondersteuningsaanbod voor deze kinderen niet optimaal, terwijl dat zeer zeker wel wenselijk is. Ook is een passend aanbod (binnen de groep) soms toch nog leerkrachtafhankelijk.

Daarnaast merken we, dat we binnen onze plusklas kinderen begeleiden, die zeer uiteenlopende ondersteuningsbehoeften hebben. De vraag die hierbij ontstaat is die naar de doelgroep die we met onze plusklas willen bedienen.

Het accent van de begeleiding van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong heeft de afgelopen jaren gelegen bij de hogere groepen. Wij voelen echter de noodzaak om meer te investeren in het aanbod voor onze jongere leerlingen. Hiermee willen we voorkomen, dat jonge kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong zich gaan aanpassen, onderpresteren en hiermee niet meer worden gesignaleerd door de leerkrachten. Met mogelijk een negatief zelfbeeld als gevolg. We willen die kinderen gemotiveerd houden door een hoog uitdagingsniveau aan te bieden vanaf de start op onze scholen.

De coördinatie van onderwijs aan meer- tot hoogbegaafde leerlingen ligt momenteel bij slechts één coördinator. Om risico's te spreiden is onze intentie om een tweede teamlid op te leiden in de komende jaren. Ook heeft een kleuterleerkracht de cursus "Slimme Kleuters" gevolgd en zal een collega op de andere school dit in 2020-2021 gaan doen.

Dit beleidsstuk bevat een tijdpad, waarin we aangeven hoe we willen inzetten op onze verbeterdoelen, in relatie tot wat hierboven staat geschreven.

2.2 Kengetallen

VPCO Rhenen kent rond de 525 leerlingen. Hiervan gaan de laatste jaren gemiddeld 25 leerlingen naar de plusklas. Momenteel zijn dat er 15 van de Ericaschool en 9 van de Springplank. Volgens landelijke richtlijnen is 16% van de leerlingen meer- of hoogbegaafd, waarvan 2,3% hoogbegaafd. Binnen VPCO Rhenen zou dat over zo'n 83 (resp. 11) leerlingen gaan. Volgens de SLO richtlijn kan 20 – 30% van alle leerling compacten, wat neer komt op rond de 100 tot 150 leerlingen op verenigingsniveau. Op de Ericaschool volgt momenteel ongeveer 16% van alle leerlingen uit groep 3 tot en met 8 een programma voor compacten en/of verrijken. Voor de Springplank is dit 18%.

2.2.1 Uitstroomgegevens groep 8-leerlingen

Hieronder zijn per school de uitstroomgegevens van de groep 8-leerlingen weergegeven voor de afgelopen 3 schooljaren.

Ericaschool:

	(I)VMBO (Basis)	VMBO (Kader)	VMBO-T	HAVO	VWO	TOTAAL
2019-2020	9%	33%	21%	15%	21%	33 leerlingen
2018-2019	5%	20%	25%	32%	18%	44 leerlingen
2017-2018	9%	19%	12%	33%	26%	42 leerlingen

De Springplank:

	Praktijk- onder- wijs	(I)VMBO (Basis)	VMBO (Kader)	VMBO-T	HAVO	VWO	TOTAAL
2019-2020	7%	20%	10%	21%	21%	21%	29 leerlingen
2018-2019	2%	9%	13%	26%	32%	19%	31 leerlingen
2017-2018	2%	24%	10%	14%	34%	17%	29 leerlingen

2.2.2 Ouderpopulatie

Voor beide scholen geldt, dat er sprake is van “een divers publiek”. De gezinnen die onze scholen bezoeken zijn een goede afspiegeling van de maatschappij. Wel geldt voor de Ericaschool, dat hier sprake is van een iets grotere groep leerlingen van hoogopgeleide ouders. De Springplank daarentegen ontvangt een groter bedrag dan de Ericaschool vanuit de subsidie “onderwijsachterstanden”.

2.3 Missie en visie

In de missie van beide scholen van VPCO Rhenen is te lezen, dat we leerlingen zich zowel cognitief en sociaal-emotioneel willen laten ontwikkelen naar hun mogelijkheden en ter voorbereiding op het VO en een zelfstandig functioneren in de maatschappij.

Onze visie op onderwijs aan meer- tot hoogbegaafde kinderen luidt:

Wij dragen bij aan een passend onderwijsaanbod voor deze doelgroep door:

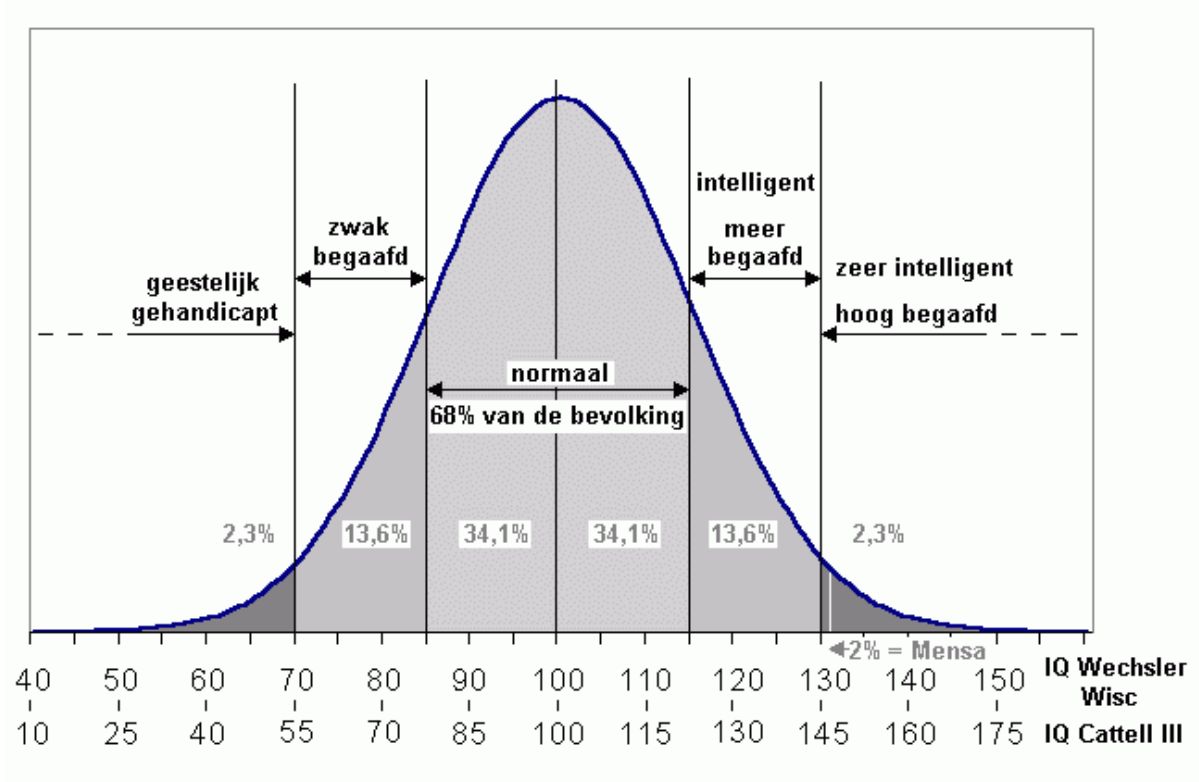
- onderwijs aan te bieden op het eigen leerniveau
- onderwijs aan te bieden binnen het eigen leertempo
- bij te dragen aan het welbevinden door aan te sluiten bij de kenmerken van hoogbegaafdheid

Wij geloven dat (meer- en hoogbegaafde) leerlingen gelijke kansen krijgen als ze ongelijk onderwijs kunnen genieten. Dit realiseren wij, door:

- de leerlingen te laten leren en samenwerken met ontwikkelingsgelijken, naast het aanbod in heterogene groepen
- de leerlingen ruimte te bieden voor autonomie, waarbij een eigen mening/oordeel, eigen keuzes zelf onderzoeken centraal staan.
- aandacht te hebben voor “anders denken” en “anders voelen”

3.1 Theoretische duiding intelligentie vs hoogbegaafdheid

Wanneer alleen naar intelligentie gekeken wordt, is ca. 14% van de populatie in Nederland begaafd (IQ>115) en is 2-3 % hoogbegaafd (IQ>130).

figuur: IQ Score Bell Curve (Gauss)

Het blijkt dat leerlingen, waarbij via een intelligentieonderzoek blijkt dat ze (hoog)begaafd zijn, over een combinatie van meerdere specifieke leer- en persoonlijkheidseigenschappen beschikken (Drent & van Gerven, 2012). Deze kenmerken zijn vaak meer richtinggevend voor het concreet kunnen herkennen van begaafdheid dan prestaties.

Leereigenschappen

Een hoogbegaafde leerling

- is snel van begrip;
- maakt grote denk- en leerstappen;
- beschikt over een goed geheugen;
- heeft een brede algemene interesse en kennis;
- beschikt over een groot probleemoplossend vermogen;
- is in staat verworven kennis toe te passen;
- is in staat nieuwe kennis te integreren met oude kennis;

- beschikt over een groot analytisch vermogen.

Persoonlijkheidseigenschappen

Een hoogbegaafde leerling

- is taalvaardig en kan spelen met taal;
- komt met creatieve en originele oplossingen;
- is geestelijk vroegrijp;
- houdt van uitdagingen;
- beschikt over een groot doorzettingsvermogen;
- is perfectionistisch ingesteld;
- is veelal een intuïtieve denker;
- heeft behoefte aan een hoge mate van autonomie;
- beschikt over het vermogen tot (zelf)reflectie;
- is sociaal competent.

Deze eigenschappen zijn al op jonge leeftijd aanwezig en worden duidelijker zichtbaar als een kind ouder wordt. Wanneer enkele eigenschappen niet zichtbaar zijn, betekent dat niet dat een leerling niet hoogbegaafd is. Wanneer maar enkele eigenschappen zichtbaar zijn, kan er geen betrouwbare uitspraak over hoogbegaafdheid gedaan worden.

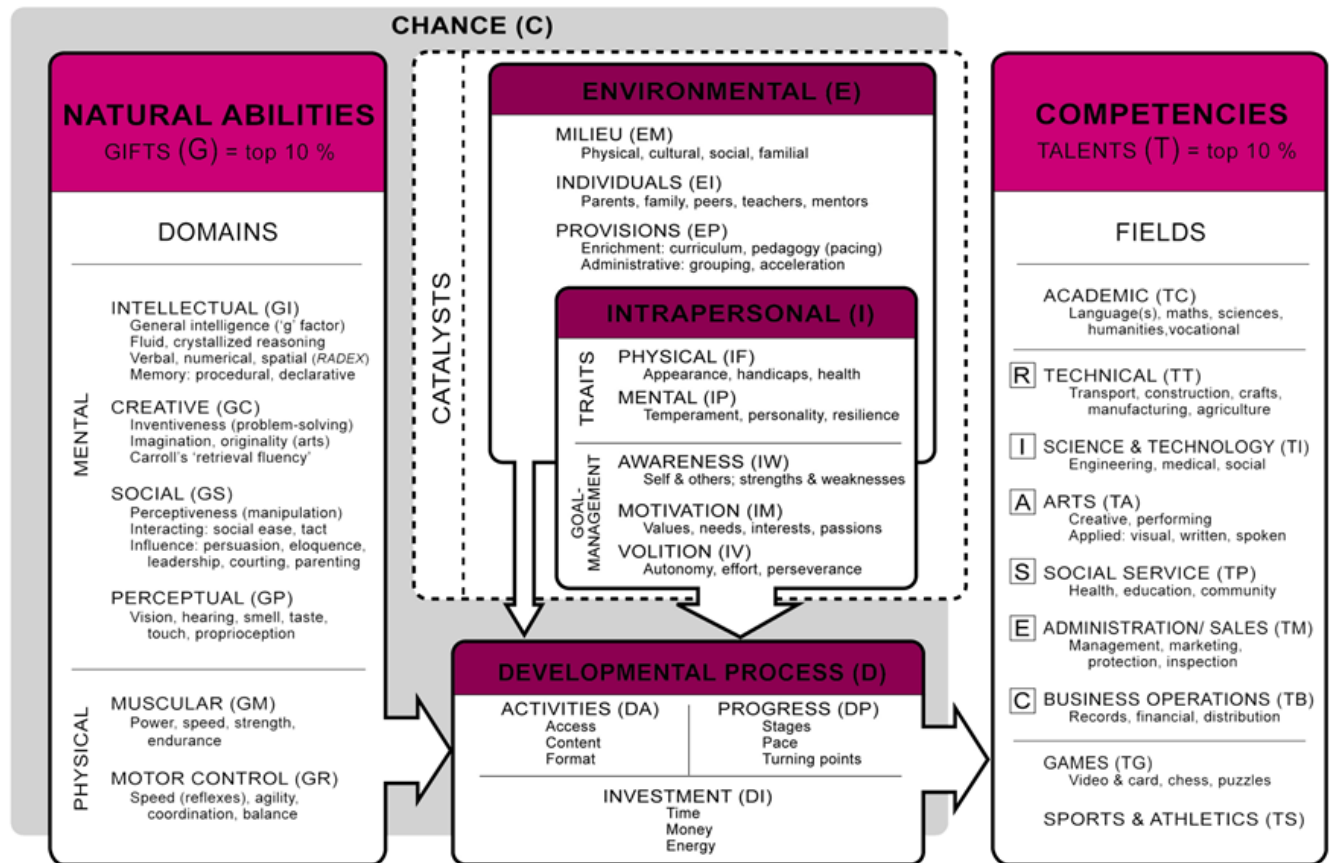
Afhankelijk van de mate van welbevinden en functioneren van een hoogbegaafde leerling zijn deze leer- en persoonlijkheidseigenschappen scherper of minder scherp waarneembaar.

Veel van de hierboven beschreven eigenschappen hebben met het denken, het door Kieboom beschreven denkluik, te maken. Daarnaast hebben deze eigenschappen ook te maken met het zijn, het zijnsluik, van hoogbegaafde leerlingen. Dit uit zich in een sterk rechtvaardigheidsgevoel, een hoge gevoeligheid, een kritische instelling en het van nature hoog leggen van de lat voor zichzelf en/of de omgeving (Kieboom, 2015).

Juist deze eigenschappen zorgen ervoor dat er specifieke eisen gesteld worden aan het onderwijs aan en het begeleiden van deze leerlingen.

De omgeving van de leerling speelt een belangrijke rol bij de vraag of een hoogbegaafde leerling werkelijk kan komen tot hoogbegaafde prestaties. Het DMTG-model van Gagné laat duidelijk zien, dat wanneer begaafdheid in aanleg aanwezig is, de omgevingsfactoren (cultuur, familie, vrienden, leerkrachten, klasgenoten, het schoolsysteem etc.) een belangrijke rol spelen naast de eigenschappen van de leerling zelf.

Differentiated Model of Giftedness and Talent (Gagné , 2010)

slo | Informatiepunt Onderwijs & Talentontwikkeling

www.talentstimuleren.nl

Figuur: DMGT model voor hoogbegaafdheid van Gagné

3.2 Beleidsdefinitie

In dit beleidsplan beschrijven we ons beleid, dat zich richt op een passend onderwijsaanbod aan meer- tot hoogbegaafde kinderen. Dit beleidsplan laten we grotendeels gelijk lopen met de huidige schoolplanperiode 2019-2023. Daarna zal ons beleid waar nodig worden bijgesteld en doelen worden meegenomen naar de volgende schoolplanperiode.

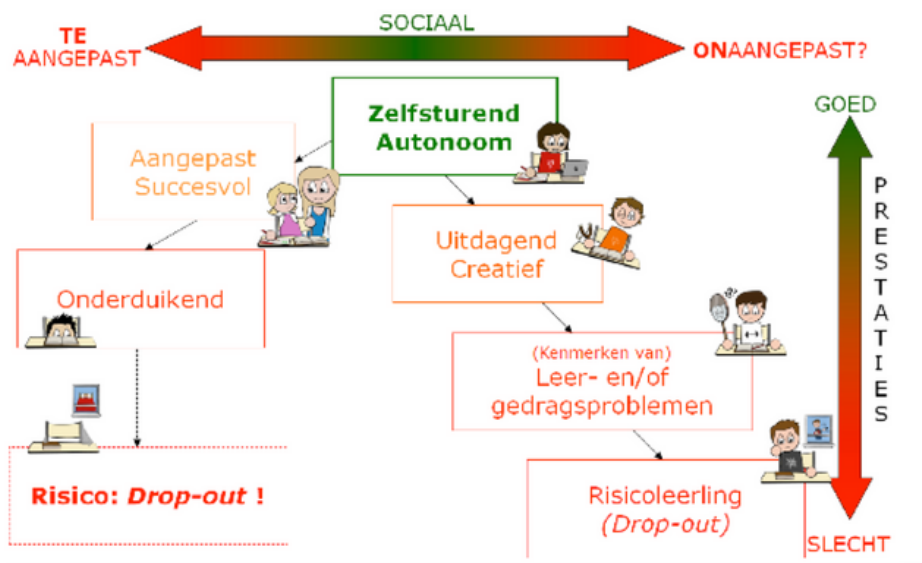
3.3 Doelgroep

In de huidige schoolplanperiode willen wij ons onderwijs aan onderstaande doelgroepen verbeteren:

- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong; bij kleuters kan, gezien hun soms grillige en sprongsgewijs verlopen ontwikkeling, nog niet van begaafdheid gesproken worden. Een passend onderwijsaanbod is echter cruciaal om hen te blijven motiveren om te leren. Zij dreigen zich bij

onvoldoende uitdaging te ontwikkelen van “aangepast succesvol” naar “onderduikend”. Zie voor deze begrippen de afbeelding onderaan deze paragraaf (profielen van begaafde leerlingen van Betts).

- b) Leerlingen, waarbij er duidelijke signalen zijn van leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij hoogbegaafdheid (gesignaleerd m.b.v. het DHH), maar die geen opvallend hoge resultaten behalen (mogelijk onderpresterende leerlingen);
- c) Leerlingen die beschikken over leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij hoogbegaafdheid, die overeenkomstig presteren op alle gebieden (met een voorsprong van minimaal een jaar). Dit zijn de zelfsturende, autonome leerlingen volgens de profielen van Betts (zie afbeelding).
- d) Leerlingen die beschikken over leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij hoogbegaafdheid, die overeenkomstig presteren op alle gebieden (met een voorsprong van minimaal een jaar), maar in de andere profielen van Betts vallen.
- e) Hoogintelligente leerlingen die op een of meerdere gebieden zeer goede resultaten halen (voorsprong half jaar tot een jaar)
- f) Dubbel-bijzondere leerlingen: leerlingen die beschikken over leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij hoogbegaafdheid en daarnaast een stoornis hebben (dyslexie, dyscalculie, ADHD, ASS);
- g) Hoogbegaafde kinderen, bij wie geen sprake is van een stoornis, maar wel van een specifieke begeleidingsvraag (bijv. t.a.v. de executieve vaardigheden).

Figuur: Profielen van Betts

3.4 Doelstelling

In onderstaand schema is een aantal ambitieniveaus omschreven. Het is onze ambitie om niveau 4 (zie schema hieronder) te bereiken binnen deze schoolplanperiode:

1. Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong worden tijdig gesignaleerd, mede met behulp van structurele inzet van de screeningslijsten van het DHH.
2. Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong krijgen een passend aanbod.
3. Onderpresteerders worden gesignaleerd en adequaat begeleid.
4. We zijn alert op leerlingen die op meerdere gebieden zeer hoog presteren, maar op een enkel vakgebied niet en zoeken naar een verklaring hiervoor. (Is er bijvoorbeeld sprake van dyslexie of dyscalculie?) Het gaat hier om dubbel bijzondere leerlingen.
5. De basisondersteuning voor begaafde leerlingen wordt binnen de groep georganiseerd door de leerkrachten met behulp van compacten en verrijken.
6. Voor leerlingen voor wie het aanbod in de groep niet passend genoeg is, vindt er een aanvullende aanbod buiten de groep plaats. Het is duidelijk voor wie dit aanbod bedoeld is, hoe het wordt georganiseerd en hoe samenhang gewaarborgd wordt met begeleiding binnen de reguliere groep.
7. Er wordt gewerkt met een leerlijn voor begaafde leerlingen (Parnassys of SLO bijvoorbeeld).
8. Er is een structuur in het leven geroepen waarbinnen hoogbegaafde leerlingen (de zelfstandig autonome hoogbegaafde leerlingen) kunnen optrekken met ontwikkelingsgelijken.
9. Binnen het tweejaarlijkse rapport krijgt het pluswerk specifieke aandacht.

Doelgroepen: wat is je ambitie?		
Niveau	Titel	Beknopte omschrijving
1	Reactieve ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs zonder enige passende onderwijs aanpassing. Er wordt reactief gereageerd op onderwijsbehoeftes (vraag vanuit ouders).
2	Leerkracht afhankelijke ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs en afhankelijk van de leerkracht zijn er in het leerjaar (enkele) passende onderwijs aanpassingen in de klas.
3	Basisondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen volgen het reguliere onderwijs en in alle leerjaren vindt structureel signalering en een tot op zekere hoogte passende onderwijs aanpassing plaats in de klas. De aanpassing is echter niet voor alle hoogbegaafde leerlingen toereikend.
4	Gevorderde ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen maken gebruik van de basisondersteuning, maar de zogenaamde moeilijke doelgroep wordt ook gesignaleerd en er is tevens een verdergaande differentiatie en een verdergaand ondersteuningsaanbod in en/of buiten de klas. De aanpassing is voor een grotere groep hoogbegaafde leerlingen toereikend, maar voor een deel niet (exceptioneel hoogbegaafd en/of <u>twice-exceptional</u>).
5	Gespecialiseerde ondersteuning	De meer- en hoogbegaafde leerlingen maken gebruik van de gevorderde ondersteuning en kunnen gebruik maken van zeer gespecialiseerde ondersteuning in gedragsproblematiek en leerproblematiek. Ook een voorziening als fulltime HB onderwijs valt onder deze gespecialiseerde ondersteuning.

3.5 Resultaten periode 2020-2023

- Vanaf schooljaar 2020-2021 worden alle kinderen ca. 6 weken na de start in groep 1, en na de CITO-toetsen in januari in groep 3 en in groep 5 structureel gescreend op begaafdheid m.b.v. de quickscan uit het DHH.
- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong worden tijdig gesignaleerd.
- Op 1 augustus 2021 is er een onderbouwd aanbod voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong. Leerkrachten hebben de vaardigheid om dit aanbod te integreren in de dagelijkse onderwijspraktijk.
- Er is een doorgaande verdiepende 1e leerlijn voor het leergebied rekenen/wiskunde.
- Er is een doorgaande verdiepende 1e leerlijn voor het leergebied taal
- Alle leerkrachten zijn deskundig in het signaleren van meer- en hoogbegaafde leerlingen, kunnen een compact regulier onderwijsprogramma aanbieden in rekenen en taal en kunnen een verdiepend onderwijsprogramma aanbieden in rekenen en taal.
- Alle leerkrachten herkennen signalen van onderpresteren en gaan met de specialist hoogbegaafdheid en ouders om tafel om vervolgstappen te bepalen.
- Vanaf schooljaar 2022-2023 wordt op beide scholen gewerkt met een nieuw rapport/portfolio, waarbinnen het pluswerk specifieke aandacht krijgt.
- Leerkrachten signaleren hoogbegaafdheid bij dubbel-bijzondere leerlingen en realiseren zich dat er bij deze leerlingen sprake kan zijn van een discrepantie in resultaten tussen de diverse vakgebieden.
- Het is helder voor welke kinderen de plusklas is bedoeld en welke kinderen vanuit de eigen klas een dekkend aanbod krijgen.
- Meer- tot hoogbegaafde leerlingen krijgen binnen of buiten de groep de gelegenheid om samen te werken met ontwikkelingsgelijken.
- Op 1 augustus 2023 kent VPCO een tweede (geschoolde) coördinator hoogbegaafdheid

3.6 Effecten onderwijsaanpassing

Wanneer we genoemde doelstellingen hebben bereikt, dan verwachten we, dat:

- Meer- tot hoogbegaafde kinderen met plezier naar school gaan
- Kinderen die onderpresteren vroegtijdig worden ontdekt en geholpen
- Dubbel bijzondere leerlingen herkend worden en een passende begeleiding krijgen.
- Leerkrachten zich meer competent voelen in het begeleiden van meer- tot hoogbegaafde leerlingen
- Een hoger percentage meer- tot hoogbegaafde kinderen volgens verwachting presteert en uitstroomt naar VWO of gymnasium.

3.7 SWOT beschrijving

Ondanks dat er vanuit gegaan mag worden dat het hier beschreven beleid door het bestuur gefaciliteerd wordt, is het realiseren van het opgestelde beleid afhankelijk van de beschikbaarheid van financiën voor

het opleiden van een tweede coördinator HB (t.l.v. de lerarenbeurs), de voortzetting van de plusklas (zowel qua personele bezetting als materieel gezien), het faciliteren van beide coördinatoren voor het begeleiden van begaafde kinderen met specifieke hulpvragen en het coachen van leerkrachten. In de huidige situatie staat bovenstaande niet ter discussie.

In onderstaande tabel worden de interne en externe sterktes en zwaktes genoemd.

<p>Interne sterktes</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Aanwezigheid master-geschoolde HB-specialist ● Kennis van HB-specialist mbt dubbel bijzondere leerlingen ● Scholing van teamleden door HB-specialist ● Betrokken team met oog voor begaafdheid ● Op beide scholen werkt na schooljaar 2020-2021 een kleuterleerkracht, die de cursus Slimme Kleuters gevolgd heeft ● Er zijn ervaren IB-ers met oog voor HB ● Er is steun vanuit het MT voor goed HB-beleid ● VPCO werkt al vele jaren met een bovenschoolse plusklas 	<p>Interne zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Er is voor beide scholen slechts één gezamenlijke specialist HB ● Door de leerlingpopulatie met vele uiteenlopende intensieve ondersteuningsvragen op beide scholen en de aandacht die dit vraagt van de reguliere leerkrachten, staat de begeleiding van begaafde leerlingen door deze leerkrachten onder druk ● Door het niet tijdig signaleren van begaafdheid en ten gevolge daarvan het niet tijdig bieden van een passend aanbod, wordt onderpresteren niet altijd op tijd gesignaleerd ● Het aanbod in de huidige bovenschoolse plusklas richt zich alleen op leerlingen uit de bovenbouw; voor leerlingen uit de groepen 1 t/m 4 is het aanbod nog beperkt
<p>Externe kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Samenwerkingsverband faciliteert ontwikkeling HB-beleid en scholing personeel ● Netwerk HB op niveau federatie ● Goede contacten VO, waardoor kennisuitwisseling en overleg, o.a. mbt schooladviezen, gemakkelijk te realiseren zijn ● Goede contacten met externe specialisten; indien nodig zijn zij in te schakelen voor advies, extern onderzoek of begeleiding. 	<p>Externe zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Beschikbaarheid van externe financieringsbronnen (zoals de lerarenbeurs en subsidies van het samenwerkingsverband) voor scholing.

3.8 Risico-analyse

Het behalen van de gewenste resultaten is onderhevig aan risico's. Er zijn risico's die vooraf te voorzien zijn. De risico's worden ook ingeschat op:

1. Kans: hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet?
2. Impact: heeft het risico een grote impact op de doelstelling en resultaten van het project?

Hieronder worden deze risico's in het schema genoemd.

Normering

- 1 = kleine kans | kleine impact
- 2 = aanwezige kans | redelijke impact
- 3 = grote kans | grote impact

Voor elk risico worden tevens oplossingen genoemd, mits het risico een aannemelijke kans en impact heeft (waarde is groter of gelijk aan 6).

Risico	Kans	Impact	Oplossing
HB-coördinator stopt of vertrekt (Een persoon bezit de kennis)	1	3	Opleiden tweede HB-coördinator
Ouders kiezen ervoor om hun kleuter te laten starten in voltijds HB onderwijs in de omgeving (verlies van leerlingen)	1	1	Verbeteren van het aanbod aan kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong. Dit aanbod naar buiten toe communiceren (PR)
Binnen een groep zijn veel andere leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte	3	3	HB-coördinator inschakelen voor coaching van de leerkracht / begeleiding van de HB-leerlingen
Niet alle leerkrachten besteden specifiek aandacht aan HB-leerlingen	1	3	Stimuleren, motiveren, coachen, aansturen (vanuit HB, IB en directie)

Onderpresterende leerlingen worden niet gesignaleerd	2	3	Vanaf groep 1 DHH inzetten. Warme overdracht vanuit/ samenwerking met voorschoolse opvang
Dubbel bijzondere leerlingen worden niet gesignaleerd	2	3	Bij groepsbespreking/ bespreking in IOT en EOT extra alert zijn hierop
Te weinig FTE beschikbaar voor begeleiding	2	3	Korte lijnen tussen directie en specialist HB. Samen denken in mogelijkheden binnen de grenzen!

3.9 Omgeving en partners

VPCO Rhenen heeft te maken met het SWV als partner voor onderzoek en ondersteuning bij complexe vraagstukken rondom hoogbegaafdheid. Daarnaast kunnen ouders via de gemeente (het CJG) begeleiding aanvragen voor hulpvragen die niet direct schoolgerelateerd zijn. Door de scholen en ouders wordt samengewerkt met (externe) onderzoekers voor intelligentie-onderzoeken.

Hoofdstuk 4 Organisatie

4.1 Taken en bevoegdheden van betrokkenen bij het onderwijs aan meer- of hoogbegaafde leerlingen

In het onderstaande schema zijn de taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de begeleiding van meer- en hoogbegaafde leerlingen gespecificeerd.

Functie, rol	Taak, verantwoordelijkheid
Directeur/bestuurder	Monitoren van de uitvoering van het beleid in de praktijk Eindverantwoordelijk m.b.t. besluitvorming Faciliteren m.b.t. financiën en formatie Betrekken van specialist HB bij onderwerpen die te maken hebben met de begeleiding van begaafde leerlingen
Intern begeleider (IB-er)	Monitoren van de uitvoering van het beleid in de praktijk Overall view Signaleren van mogelijke begaafdheid Coachen van leerkrachten Communicatie met ouders Communicatie met externe instanties Begeleiden van doorverwijzing voor onderzoek Begeleiden van het proces van versnellen van een leerling (groep overslaan) Samen met HB-coördinator en leerkracht kinderen verwijzen naar plusklas.
Specialist hoogbegaafdheid (HB)	Monitoren van de uitvoering van het beleid in de praktijk Signalering en diagnostiek van mogelijke begaafdheid Scholing en coaching van IB-ers en leerkrachten Sparren met directie Begeleiden van HB-leerlingen en dubbel-bijzondere leerlingen, zowel individueel als in de plusklas Verzorgen van de jaarlijkse informatieavond voor ouders van plusklas-leerlingen Begeleiden van groepen leerlingen met een voorsprong op een specifiek vakgebied Verzorgen van een halfjaarlijkse rapportage naar leerkrachten en ouders Bijhouden van dossiers Communicatie met ouders Communicatie met externe instanties

	<p>Verzorgen van verrijkende en verdiepende materialen</p> <p>Bijhouden van vakliteratuur en delen met betrokkenen</p> <p>Volgen van scholing rondom nieuwe inzichten mbt HB</p> <p>Deelnemen aan netwerken HB (o.a. federatie)</p> <p>Begeleiden van het proces van versnellen van een leerling (groep overslaan)</p>
Leerkrachten die deelnemen aan de werkgroep HB-VPCO	<p>Sparren met specialist HB, IB-er en directie</p> <p>Opstellen en bewaken van het beleid</p>
Leerkracht	<p>Signalering en diagnostiek van mogelijke begaafdheid</p> <p>Begeleiding van meer- of hoogbegaafde leerlingen in de klas</p> <p>Communicatie met ouders en specialist HB</p> <p>In overleg met specialist HB en IB-er leerlingen verwijzen naar de plusklas</p> <p>Feedback geven op beleid</p> <p>Op de hoogte blijven van ontwikkelingen op gebied van HB (o.a. door scholing, bijvoorbeeld door specialist HB)</p> <p>Sparren met specialist HB en IB over specifieke hulpvragen van leerlingen met een voorsprong</p>
Onderwijsondersteunend personeel	<p>Begeleiding van leerlingen in bijzondere gevallen</p> <p>Praktische ondersteuning</p>
Ouders	<p>Doorgeven van vermoedens van een ontwikkelingsvoorsprong of begaafdheid aan de leerkracht</p> <p>Informereren van en communiceren met betrokkenen op school</p> <p>Ondersteunen als hulpouder</p> <p>Aanvragen extern onderzoek of begeleiding (bijvoorbeeld via CJG), indien nodig.</p>
Samenwerkingsverband, thema-specialist, externen	<p>Diagnostiek in uitzonderlijke gevallen</p> <p>Verzorgen netwerk HB</p> <p>Verzorgen van scholing</p>

4.2 Deskundigheid en professionalisering

In de periode 2020-2023 volgen de teams op beide scholen scholing, die gericht is op het compacten en verrijken van het rekenaanbod en executieve vaardigheden. De specialist HB beschikt over voldoende kennis om deze scholing vorm te geven.

Hoofdstuk 5 Werkwijze

5.1 Werkwijze signaleren

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze meer- of hoogbegaafde leerlingen gesignaleerd worden. Het vroegtijdig signaleren is belangrijk, zodat al vanaf de kleuterleeftijd passend onderwijs geboden kan worden.

Leerlingen waarvoor m.b.v. een extern onderzoek hoogbegaafdheid is vastgesteld, vallen hier niet onder. Zij zijn reeds in beeld.

5.1.1. Eerste signalering

Instromende 4-jarige leerlingen

Bij het intakegesprek met ouders en tijdens de overdracht met de peuterspeelzaal of voorschoolse opvang wordt een mogelijke ontwikkelingsvoorsprong besproken.

Op 5 vaste momenten gedurende het schooljaar (in de weken direct voor de herfst-, kerst-, voorjaars-, mei- en zomervakantie) wordt de quickscan uit het DHH voor die leerlingen die in de periode (4-6 weken) voor deze vakantie gestart zijn in groep 1 ingevuld.

Instromende oudere leerlingen

Wanneer daartoe aanleiding is wordt tijdens het aanmeldgesprek met ouders een eventuele ontwikkelingsvoorsprong of begaafdheid besproken. De overdracht vanuit de vorige school wordt hierbij meegenomen.

Leerlingen van groep 2 t/m 8

Bij de signalering van begaafdheid bij deze leerlingen wordt gebruik gemaakt van een combinatie van onderstaande aspecten:

- resultaten uit het LOVS; zeer goede resultaten (I of I+) op één of meerdere vakgebieden;
- de quickscan uit het DHH (deze wordt structureel in de groepen 3 en 5 afgenomen in februari, na afname van de cito-toetsen);
- signalering van leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij hoogbegaafdheid door leerkrachten.

Benadrukt dient te worden, dat hierbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met mogelijke leerstoornissen of onderpresteren, waardoor leerlingen beneden hun werkelijke kunnen presteren.

Signalering op initiatief van ouders

Wanneer ouders aangeven duidelijke signalen van hoogbegaafdheid bij hun kind te zien, zal in overleg met de leerkracht, intern begeleider en specialist begaafdheid, bepaald worden of de betreffende leerling in aanmerking komt voor diagnostiek m.b.v. het DHH.

5.1.2. Diagnostiek

Wanneer uit de eerste signalering naar voren komt dat leerlingen mogelijk hoogbegaafd zijn, wordt het onderdeel “diagnostiek” uit het DHH ingezet. Vaak wordt een leerling tevens doorgetoetst met behulp van toetsen uit het Cito LOVS. Dit geldt ook voor leerlingen van wie de leerresultaten en/of de leer- en persoonlijkheidseigenschappen een disharmonisch beeld laten zien. Het onderdeel “diagnostiek” van het DHH geeft aanwijzingen voor de mogelijke aanwezigheid van begaafdheid, de noodzaak van het aanpassen van het onderwijsaanbod en de begeleiding van de betreffende leerling. Het is nadrukkelijk geen intelligentieonderzoek. Tevens adviseert het DHH ten aanzien van aanvullend extern onderzoek, wanneer de conclusies niet helder zijn. Wanneer er een sterk vermoeden van hoogbegaafdheid is, wordt in overleg met ouders, leerkracht, IB-er en specialist begaafdheid de leerling zo mogelijk geclassificeerd m.b.v. de profielen van Betts.

5.1.3. Conclusies

Op basis van de diagnostiek vanuit het DHH kunnen verschillende conclusies getrokken worden:

- De leerling beschikt over zeer veel leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij begaafdheid, laat een grote voorsprong zien op alle vakgebieden. Er wordt geadviseerd om het onderwijsaanbod aan te passen volgens de tweede leerlijn. Deze leerlingen worden geplaatst in de bovenschoolse plusklas en krijgen een sterk aangepast onderwijsaanbod.
- De leerling beschikt over leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij begaafdheid, laat een voorsprong zien op alle vakgebieden. Er wordt geadviseerd om het onderwijsaanbod aan te passen volgens de eerste leerlijn: deze leerlingen krijgen een aangepast onderwijsaanbod en wanneer het profiel van Betts hiertoe aanleiding geeft, worden zij geplaatst in de bovenschoolse plusklas.
- De leerling beschikt over (zeer veel) leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij begaafdheid en een grote voorsprong op één of meer vakgebieden, gecombineerd met een leer- en/of ontwikkelingsstoornis (dyslexie, dyscalculie, ADHD, ASS) en/of sociaal-emotionele en andere problemen (dubbel bijzondere leerlingen). Deze leerlingen krijgen een aangepast onderwijsaanbod en indien passend, worden zij geplaatst in de bovenschoolse plusklas. Daarnaast krijgen zij aanvullende begeleiding door de specialist HB en de gedragspecialist en er wordt, indien nodig, hulp gevraagd aan externe instanties.
- De leerling beschikt over (zeer veel) leer- en persoonlijkheidseigenschappen passend bij begaafdheid maar laat geen voorsprong zien; er is een vermoeden van onderpresteren of een leerprobleem of -stoornis: er volgt nader onderzoek, door school zelf of door externe instanties, indien wenselijk gecombineerd met een aangepast onderwijsaanbod. Verwijzing naar de bovenschoolse plusklas wordt overwogen.
- De leerling beschikt in beperkte mate over begaafde leer- en persoonlijkheidseigenschappen, maar laat wel een voorsprong zien op één of meer vakgebieden: het onderwijsaanbod op deze vakgebieden wordt aangepast binnen de eerste leerlijn. Een voorwaarde voor continuering hierbij is dat de voorsprong ook na de aanpassing aanwezig blijft.

Wanneer uit extern onderzoek blijkt dat een leerling beschikt over een IQ en leer- en persoonlijkheidseigenschappen, passend bij hoogbegaafdheid, wordt bepaald in welke vorm het aanbod aangepast moet worden. Uitkomsten uit het onderzoek zijn hierbij richtinggevend, zodat het aanbod aansluit op de onderwijs- en begeleidingsbehoeften van de betreffende leerling. Een verwijzing naar de bovenschoolse plusklas wordt hierbij overwogen.

5.1.4 Handelingsgericht werken

Op zowel de Ericaschool als De Springplank wordt handelingsgericht gewerkt en is er een duidelijke zorgstructuur (voor meer informatie: zie ondersteuningsplan van beide scholen). (Hoog)begaafde leerlingen worden meegenomen in deze structuur.

Voor leerlingen waarvoor de bovenschoolse plusklas essentieel is om te voldoen aan hun onderwijsbehoeften en voor begaafde leerlingen met een specifieke begeleidings- of hulpvraag wordt een verrijgingsplan opgesteld en gevolgd. Bij de begeleiding wordt samengewerkt met alle betrokkenen: leerling, ouders, leerkracht, ib-er, specialist HB en/of gedragsspecialist, indien nodig aangevuld met externe specialisten.

5.2 Compacten, verdiepen en verbreden

5.2.1 Compacten

Een begaafde leerling beheerst de lesstof wanneer hij de opdrachten goed, in het juiste tempo en volgens de juiste strategie kan maken. Is dit het geval, dan kan overgegaan worden tot het compacten van de lesstof. Onder compacten verstaan we het zodanig indikken van de leerstof, dat de leerstappen passen bij de leereigenschappen van begaafde leerlingen.

Er wordt gestreefd naar het compacten op de vakgebieden rekenen, taal, technisch lezen en begrijpend lezen. We gebruiken de aanwijzingen voor compacting volgens de eerste of de tweede lijn vanuit de module leerlingbegeleiding van het DHH. Zo worden er geen inhoudelijke leerstofonderdelen overgeslagen en krijgt elke leerling alle leerstof aangeboden, zij het in een aangepaste hoeveelheid. Globaal betekent dit dat 50-70% van de oefenstof en 75-100% van de herhalingsstof wordt geschrapt. In het reguliere compactingprogramma wordt altijd eerst de minimale hoeveelheid oefenstof volgens de aanwijzingen uit het DHH aangeboden en wordt daarna getoetst m.b.v. de methodegebonden toets. Mocht blijken dat de leerling de stof toch niet voldoende beheerst, dan wordt tijdens de herhalingsweek de stof extra aangeboden en het compactingprogramma aangepast. Bij rekenen wordt de aangeboden lesstof voorafgaand aan het blok getoetst. Als blijkt dat een leerling enkele onderdelen nog onvoldoende beheerst, of niet de gewenste strategie inzet, wordt dit onderdeel nadrukkelijk wel aangeboden en niet of beperkt gecompact.

5.2.2 Verrijken van de lesstof

Onder verrijken verstaan we een wezenlijk ander leerstofaanbod dat enerzijds de mogelijkheid biedt om de aangeboden leerstof verder uit te werken (verdiepen) en anderzijds de mogelijkheid biedt om een aanvullend programma op de kerndoelen te realiseren (verbreden). Verrijgingsstof kan zich zowel richten

op het aanleren van nieuwe kennis als op het aanleren of versterken van vaardigheden, zoals verwerkings- en computervaardigheden, sociale en executieve vaardigheden en samenwerken. Op beide scholen wordt vakgebonden gewerkt. Dit betekent dat als er door compacten bijv. twee uur rekenaanbod uit de reguliere methode geschrappt wordt, hier in principe twee uur verrijkingsmateriaal op het gebied van rekenen voor in de plaats komt.

Het verdiepingsaanbod wordt voornamelijk gevormd door het plusaanbod van de gehanteerde methodes op beide scholen, waarbij gelet wordt op de volgende aspecten:

- er wordt een open vraagstelling gehanteerd;
- de opdrachten hebben een hoge complexiteit;
- de opdrachten hebben een probleemoplossend karakter;
- er zijn meerdere oplossingsstrategieën mogelijk;
- de opdrachten doen een beroep op creativiteit
- de opdrachten overstijgen het didactische niveau van de leerling, d.w.z. dat de leerling begeleiding nodig heeft om de opdrachten uit te kunnen voeren.

Aan het verbredingsaanbod worden dezelfde eisen gesteld.

Voor het samenstellen van een passend aanbod voor een individuele leerling of voor groepen leerlingen worden de aanwijzingen vanuit het “broodje leren” van Van Gerven (2014) gehanteerd:

- Wat wil ik dat de leerling leert en wat is de functie daarvan?
- Welke leermiddelen en materialen kan ik gebruiken om de doelen te behalen?
- Hoe organiseer ik het leerproces zo dat de leerling de doelen kan bereiken?
- Wat is de beste omgeving om dit curriculum aan te bieden?
- Welke materialen zijn geschikt om het leerrendement vast te stellen?
- Welke rol en invloed heeft de leerling en hoe wordt dat zichtbaar?
- Hoe geeft de leerkracht vorm aan dit curriculum en hoe ziet de verantwoordelijkheid van de leerkracht eruit?

Verrijken stelt eisen aan de begeleiding. Wanneer leerlingen zonder begeleiding en zonder fouten de stof kunnen verwerken, is het aanbod niet passend. Dit betekent dat er begeleidingsmomenten ingepland moeten worden in het rooster. Tijdens deze begeleidingsmomenten wordt er aandacht besteed aan de inhoud en het verwerkingsproces van de opdrachten en de weerstand die het werken aan de opdrachten op kan roepen.

Voor die leerlingen die werken met verrijkingsmateriaal wordt per week een begeleidingsmoment van minimaal 30 minuten ingepland door de leerkracht. Daarnaast kan er aanvullende begeleiding verzorgd worden buiten de eigen groep in de vorm van een “Leerplein” (Ericaschool) of een plusgroepje (Springplank).

Bovenstaande geldt niet alleen voor leerlingen uit de groepen 3 t/m 8, maar ook voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong uit de groepen 1 en 2. Voor hen wordt het aanbod aangepast door het aanbieden van verrijkingstaken binnen het reguliere aanbod en binnen het thema waar aan gewerkt wordt. Bij voorkeur wordt hierbij gewerkt in groepjes, zodat de leerlingen niet geïsoleerd van de groep komen te staan. Daarnaast krijgen zij regelmatig in de kleine kring instructie op hun eigen niveau of naar eigen belangstelling door een gespecialiseerde leerkracht of de specialist HB.

5.3 Bovenschoolse plusklas

In 2012 is gestart met een bovenschoolse parttime plusklas. De plusklas is bedoeld voor die (hoog)begaafde leerlingen van de Ericaschool en De Springplank waarvoor het compacten en verrijkingsaanbod nog onvoldoende is om te voldoen aan hun onderwijsbehoeften.

De plusklas wordt verzorgd door de specialist HB en vindt afwisselend plaats op de Ericaschool en De Springplank. De leerlingen waarvoor de plusklas bedoeld is komen een dagdeel per week naar deze plusklas. Wanneer er veel aanmeldingen zijn, dan kan besloten worden tot het splitsen van deze groep en het halveren van dit dagdeel.

5.3.1. Voor welke leerlingen is de plusklas bedoeld?

De plusklas is bedoeld voor leerlingen uit de groepen 4 t/m 8 die:

- blijkend uit het DHH, zeer sterke leer- en persoonlijkheidskenmerken bezitten, horend bij hoogbegaafdheid, minimaal een jaar voorsprong hebben op de vakken rekenen, spelling en begrijpend lezen en waarvoor een tweede leerlijn geadviseerd wordt; Hierbij gaan we ervan uit dat zij aan het aanbod vanuit de eigen leerkracht niet voldoende hebben.
- blijkend uit het DHH, sterke leer- en persoonlijkheidskenmerken bezitten, horend bij hoogbegaafdheid, een voorsprong (minimaal een half jaar) hebben op de vakken rekenen, spelling en begrijpend lezen en waarvoor een eerste leerlijn geadviseerd wordt; daarnaast ontwikkelen deze leerlingen zich ongunstig volgens de profielen van Betts, of hebben ze een specifieke begeleidingsvraag, waaraan specifiek binnen de plusklas aandacht aan besteed moet worden;
- blijkend uit het DHH, sterke leer- en persoonlijkheidskenmerken bezitten, horend bij hoogbegaafdheid, en tegelijk geen voorsprong op de vakken rekenen, spelling en begrijpend lezen laten zien, de mogelijke onderpresteerders.
- zowel beschikken over sterke leer- en persoonlijkheidskenmerken, horend bij hoogbegaafdheid en tegelijk een leerstoornis (dyslexie, dyscalculie) of een ontwikkelingsstoornis (ADHD, ASS) hebben.

Aan het einde van elk schooljaar zal in overleg met de leerkracht, IB-er, specialist HB en ouders gekeken worden of deelname aan de plusklas voor deze leerlingen nog essentieel is in het voldoen aan de onderwijsbehoeften.

5.3.2 Doelen van de VPCO-plusklas

De doelen van de VPCO-plusklas zijn:

- hoogbegaafde leerlingen structureel de mogelijk bieden om met ontwikkelingsgelijken in contact te komen en samen te werken;
- het aanleren van vaardigheden om zelf kennis te kunnen vergaren en dit om te zetten in een product (bijv. een werkstuk, presentatie, e.d.);
- het stimuleren van het creatief denkvermogen;

- aandacht besteden aan die aspecten van het leren leren, leren leven en leren denken, die bij hoogbegaafde kinderen onder druk kunnen staan:
 - het stimuleren van executieve vaardigheden;
 - het stimuleren van een growth mindset;
 - het omgaan met perfectionisme en faalangst;
 - onderpresteren;
 - het hoogbegaafd zijn;
- aandacht voor en begeleiding van individuele problematiek van dubbel bijzondere leerlingen. Deze doelen staan niet op zich. Er zal altijd een koppeling gemaakt worden met het onderwijs en de begeleiding in de reguliere groep. Zo werken zowel de groepsleerkracht als de specialist HB vanuit hetzelfde verrijgingsplan binnen Parnassys.

5.3.3 Lesstof in de plusklas

De lesstof die geboden wordt in de plusklas bevindt zich op het niveau van de tweede leerlijn en heeft de volgende kenmerken:

- Inhoud en thema bieden nieuwe elementen in de leerstof
- Materiaal is vakoverstijgend en thematisch van aard
- Opdrachten doen een beroep op de hogere denkniveaus van Bloom: analyseren, evalueren en creëren
- Omvang van de leerstappen wordt door de leerling zelf bepaald
- Materiaal nodigt uit tot onderzoekend leren
- Materiaal vraagt de instructie en begeleiding van de leerkracht.

Soms wordt er met een methode gewerkt, maar vaak wordt het aanbod projectmatig samengesteld. Het aanbod in de plusklas staat niet op zich. Er zal altijd een koppeling gemaakt worden met de doelen zoals bij 5.3.2 beschreven zijn.

5.3.4 Beoordeling

Plusklaslessen zijn procesgericht. Door het leerproces samen met de leerling te bekijken, te bespreken en te beoordelen, ontstaat er een optimale leersituatie waarin de leerling de volgende stap kan zetten in zijn leerontwikkeling. Binnen deze gesprekken komen de volgende punten aan de orde:

- werkhouding
- inzet
- doorzettingsvermogen
- creativiteit
- samenwerken
- individuele ontwikkelingspunten.

Producten van het aanbod in de plusklas (presentaties, werkstukken e.d.) worden aan de hand van vooraf gestelde eisen samen met de leerling beoordeeld. De gegeven beoordelingen zullen worden weergegeven op het rapport van de leerling.

5.3.5 De plusklasleerkracht

De plusklasleerkracht is een specialist op het gebied van hoogbegaafdheid en is daarom in staat om het handelen af te stemmen op de onderwijsbehoeften van hoogbegaafde leerlingen. Om de begeleiding passend vorm te kunnen geven is het van belang dat de plusklasleerkracht beschikt over de juiste competenties. Zie voor een uitgebreide omschrijving van de competenties het boek: *Begaafd begeleiden* (Eleonoor van Gerven, 2011).

De plusklasleerkracht is verantwoordelijk voor:

- De inhoud en materialen voor de lessen in de plusklas.
- Het twee keer per jaar schrijven van een rapportage in het rapport en deze tijdig aanleveren bij de groepsleerkracht.
- Het organiseren van een informatieavond in de maand september.
- Het houden van één ouder-contactmoment in februari/maart. Indien gewenst wordt de gelegenheid geboden voor aanvullende gesprekken.
- Het onderhouden van het contact met de ouders, groepsleerkracht en de intern begeleider bij bijzonderheden.
- Het twee keer per jaar voorbereiden en deelnemen aan de leerlingbespreking met de leerkracht in de maanden februari en juni. De leerkracht maakt hiervan binnen Parnassys een verslagje binnen het verrijgingsplan.
- Twee keer per jaar de ontwikkeling van de leerlingen evalueren binnen het verrijgingsplan. Dit gebeurt samen met de groepsleerkracht.

5.3.6 Overige (organisatorische) afspraken

- De algemene schoolregels worden ook binnen de plusklas gehanteerd.
- Kinderen worden gebracht en gehaald door de ouders, wanneer de plusklas in een schooljaar plaatsvindt op de andere school dan die van het kind zelf. Bij een wisseling van locatie halverwege de schooldag wordt de begeleiding in overleg met ouders en school geregeld.
- Leerlingen starten bij voorkeur aan het begin van het schooljaar in de plusklas. Mocht plaatsing op een ander moment in het schooljaar essentieel zijn, dan wordt in overleg met de plusklasleerkracht een geschikt moment bepaald.
- De plusklas start de derde schoolweek en eindigt twee weken voor de zomervakantie.
- Leerlingen uit groep 8 ronden de plusklas af in april, voor de eindtoets.
- Leerlingen uit groep 4 stromen in na de Kerstvakantie.

Afspraken met de groepsleerkracht:

- Plusklaskinderen hoeven de lessen die tijdens de plusklasochtend in de eigen klas gegeven worden, in principe niet in te halen. In overleg met de leerkracht kan besloten worden behandelde lesstofonderdelen die van belang zijn voor de voortgang van de leerontwikkeling van het kind, op andere lesdagen in te halen / zelfstandig te maken.
- CITO-toetsmomenten worden, indien mogelijk, gepland op andere dagen dan de plusklasdag. Plusklasleerlingen krijgen een rustige ruimte toegewezen wanneer zij een toets in moeten halen.
- Overlegmomenten met de plusklas-leerkracht worden gerapporteerd aan de intern begeleider.

5.4 Versnellen

Versnellen kan gerealiseerd worden door een groep over te slaan en door middel van compacting twee leerstofjaren in één schooljaar aan te bieden. Versnellen is een maatregel die wij slechts zullen toepassen als er geen andere opties meer zijn om te kunnen voldoen aan de onderwijsbehoeften van de leerling. Dit betekent, dat slechts leerlingen die aan heldere criteria voldoen hiervoor in aanmerking komen. We gaan er hierbij vanuit, dat een leerling in principe slechts eenmaal tijdens de basisschoolperiode vervroegd kan doorstromen.

5.4.1 Om wie gaat het?

Voor vervroegde doorstroming waarbij er twee leerstofjaren in één schooljaar worden aangeboden, komen in ieder geval die leerlingen in aanmerking die voldoen aan de onderstaande criteria:

1. De leerling moet
 - a. qua capaciteit het niveau hebben van een begaafde leerling.
 - b. een didactische voorsprong hebben van een jaar op tenminste drie vakgebieden spelling, begrijpend lezen en rekenen.
 - c. sociaal emotioneel ver ontwikkeld zijn.
 - d. er zelf voor open staan (nadat de overweging uitgebreid met hem of haar is besproken)
 - e. beschikken over voldoende werk- en leerstrategieën.
2. Ten aanzien van de school
 - a. Het moet binnen de grenzen van de school passen.
 - b. In de ontvangende groep moet er een gunstig pedagogisch klimaat heersen.
3. Ten aanzien van ouders
 - a. Ouders moeten positief staan ten opzichte van de vervroegde doorstroming.

Indien een extern adviseur/begeleider het advies tot vervroegde doorstroming geeft voor een leerling, dan zullen wij dit advies meenemen in ons besluit, mits deze niet strijdig is met datgene wat past binnen ons beleid en bij wat wenselijk en haalbaar is in de ogen van de school.

Het onderdeel versnellen uit het DHH en/of de VersnellingsWenselijkheidsLijst wordt ondersteunend ingezet om een verantwoord besluit te kunnen nemen.

5.4.2. De beslissing

Bij de beslissing over vervroegde doorstroming zijn de volgende personen betrokken:

- De ouders
- De leerkracht (en eventuele toekomstige leerkracht)
- De Intern Begeleider
- De directie
- De leerling, afhankelijk van de leeftijd

5.4.3 Didactische aanpak

Leerlingen die in aanmerking komen voor vervroegde doorstroming bieden wij twee leerstofjaren in een schooljaar aan of wij gaan werken volgens de richtlijnen voor individuele compacting volgens de aanwijzingen uit het DHH. Indien compacting gebruikt wordt om de leerling vervroegd naar een hoger leerjaar te laten doorstromen en de leerling nog niet binnen het reguliere compactingprogramma werkt (bijvoorbeeld als de hoogbegaafdheid net is vastgesteld), wordt gewerkt volgens de onderstaande werkwijze.

- Het instappunt over de hele breedte van de leerstof wordt exact bepaald. Daarmee stellen we de didactische voorsprong nauwkeurig vast.
- De aangeboden leerstof zal van toets naar toets worden doorgewerkt.
- Uitgegaan zal worden van vooraf toetsen. Daar waar uitval gesignaleerd wordt, wordt de benodigde minimale oefenstof aangeboden.
- Zodra het niveau van de toekomstige groep bereikt is, wordt de overstap fysiek gerealiseerd.
- De leerling gaat nu op het reguliere compactings- en verrijkingsprogramma van dat leerstofjaar meedraaien.

Voor leerlingen die in aanmerking komen voor het overslaan van een leerstofjaar hoeven, voor het realiseren van de overgang, geen aparte didactische maatregelen genomen te worden. Nadien gaat de leerling binnen het reguliere programma van compacting en verrijking mee doen om een nieuwe didactische voorsprong van meet af aan te voorkomen.

5.4.4 Realisatie van de overstap

Als het besluit over vervroegde doorstroming voor een leerling genomen is, worden in principe de volgende stappen gezet:

1. Er wordt besloten wanneer de overstap wordt gemaakt.
2. Er volgt een gesprek met de leerling.
3. Er wordt een individueel handlingsplan gemaakt. Hierin staat welke leerstof wordt aangeboden en hoe dat wordt aangepakt. Dit wordt in samenspraak gedaan met de nieuwe leerkracht.
4. De ontvangende groep wordt voorbereid.
5. De leerling mag enkele (aantal afhankelijk van de betreffende leerling en de situatie) dagdelen wennen in de nieuwe groep.

5.4.5. Begeleiding na vervroegde doorstroming

- Er vindt aan het begin van het schooljaar een startgesprek plaats met leerling, leerkracht en ouders (afhankelijk van de leeftijd).
- De leerkracht wordt ondersteund door de intern begeleider door middel van voortgangsgesprekken.
- De leerkracht voert voortgangsgesprekken met de leerling. Deze gesprekken worden schriftelijk vastgelegd in Parnassys.
- De toetsresultaten worden goed bijgehouden.

- Er wordt een verbreed en verdiept programma aangeboden na de doorstroming, om van meet af aan al in te spelen op een nieuwe voorsprong.
- Er komt een terugkoppeling naar ouders, waarin de evaluatie wordt doorgenomen van de eerste weken. Verder zal er intensief contact blijven met de ouders.

5.5 Leerlijnen en leerdoelen onderwijsbeleid

5.5.1 Kerndoelen

Zowel het verrijkings- als het plusklasaanbod sluit aan bij de kerndoelen, zoals die vastgesteld zijn voor het primair onderwijs (voor een overzicht zie Kerndoelenboekje basisonderwijs van de Rijksoverheid). Hierbij dient aangetekend te worden dat in het verrijkings- en plusklasaanbod gestreefd wordt naar het beheersen van de kerndoelen op een hoger denkniveau volgens de niveaus van Bloom (analyseren, evalueren en creëren)

5.5.2 Leerlijnen

In het verrijkingsaanbod worden de algemene leerlijnen, zoals die beschreven zijn voor de gehanteerde methodes op beide scholen, gevolgd. Ook hier wordt gestreefd naar het beheersen van de lesstof op een hoger denkniveau.

Naast deze leerlijnen worden voor die leerlingen waarvoor de onderwijsbehoefte dit vraagt nog de volgende leer- en ontwikkellijnen gehanteerd:

- leerlijn sociaal gedrag van de CED;
- leerlijn leren leren van de CED;
- criteria t.b.v. de executieve vaardigheden (Dawson & Guare, 2010).

In 2020-2021 wordt onderzocht of de leerlijnen hoogbegaafdheid, zoals die opgenomen zijn in Parnassys, een waardevolle vervanging kunnen zijn van bovenstaande leerlijnen.

5.5.3 Aanvullende verrijkende leerdoelen

Aanvullende leerdoelen bij het verrijkings- en plusklasaanbod zijn altijd gericht op groei met betrekking tot de leerlijnen sociaal gedrag en leren leren. De doelen kunnen gericht zijn op:

- het stimuleren van een groei mindset;
- het stimuleren van executieve vaardigheden;
- het leren van vaardigheden.

Daarnaast kunnen in overleg met de betreffende leerling, leerkracht en /of ouders andere individuele aanvullende leerdoelen gesteld worden.

5.6 Methodes, materialen en activiteiten

Binnen VPCO Rhenen en federatie SOM is gedocumenteerd welke verrijkingsmaterialen en - methodes beschikbaar zijn. Deze materialen kunnen onderling van elkaar geleend worden.

In 2020 worden enkele nieuwe verrijkingsmethodes m.b.t. rekenen en taal vervangen door actuele methodes, die beter aansluiten bij de onderwijsbehoeftes van de leerlingen.

Daarnaast wordt in de plusklas gebruik gemaakt van projecten die door de plusklasdocent zelf ontwikkeld zijn of gebaseerd zijn op het aanbod van o.a. de diverse wetenschapsknooppunten van de universiteiten in Nederland. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van:

- de werkboeken Mindset en Lef, gericht op het stimuleren van een growth mindset;
- de Vooruitwerklabboeken;
- spelvormen en spellen voor het stimuleren van executieve vaardigheden, zoals genoemd zijn in “Speel je vaardig” en “Wijzer in executieve functies.”

5.7 Differentiatie

Binnen het verrijkings- en plusklasaanbod vindt differentiatie plaats, gericht op de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen. Wel wordt er naar gestreefd dat elk kind de mogelijkheid heeft om samen met één of meer leerlingen aan hetzelfde aanbod te werken, zodat zij van en met elkaar kunnen leren.

5.8 Administratie en rapport

Parnassys

Leerkrachten houden bij welke leerling voor welk vak een verrijkingsaanbod krijgt. Dit geldt ook voor de leerdoelen die voor de betreffende leerling centraal staan.

Wanneer een DHH vragenlijst voor een leerling is ingevuld, worden de conclusies opgeslagen in Parnassys. Gaat de betreffende leerling naar de plusklas, dan worden ook het handelingsplan en het aanmeldformulier voor deze plusklas opgeslagen. In deze documenten wordt in ieder geval een beeld geschetst van de executieve vaardigheden, de belemmerende en stimulerende factoren en worden de individuele leerdoelen beschreven.

Voor deze plusklasleerlingen worden ontwikkelingen zowel door de leerkracht als door de plusklasleerkracht bijgehouden in het verrijgingsplan.

Weektaak en portfolio

Het aanbod voor leerlingen die een verrijkingsaanbod krijgen wordt opgenomen in de weektaak. Tevens staan hierin de keuzes m.b.t. compacten voor de leerling duidelijk omschreven.

Leerlingen houden zelf hun ontwikkelingen m.b.t. de leerdoelen in de plusklas bij in een portfolio. Dit portfolio wordt tijdens de leerlingbespreking doorgenomen.

Hoofdstuk 6 Planning en financieel beleid

6.1 Tijdsplanning beleidsfasen

Oriëntatiefase	oktober 2019 - januari 2020
Vorbereidingsfase	januari 2020 - september 2020
Uitvoeringsfase	september 2020 - juli 2023
Evalueren en bijstellen beleid	september 2022 - december 2022
Start bijgestelde beleidsplan	september 2023

6.2 Activiteitenplanning

Resultaat	Activiteit	Planning: klaar	Verantwoordelijkheid	Check
Er is inzicht in de vorderingen van plusklasleerlingen m.b.t. hun leerdoelen, zowel in de eigen groep als in de plusklas	Leerkrachten en plusklasleerkracht houden vorderingen van plusklasleerlingen gezamenlijk bij in Parnassys in het verrijgingsplan.	9-2020	specialist HB, leerkrachten	
Er is een VPCO werkgroep HB, die meedenkt bij het uitvoeren en borgen van het beleid (specialist HB, van beide scholen twee leerkrachten (MB/BB en OB)	Werkgroep samenstellen, afspraken maken over taken, frequentie, communicatie en verantwoordelijkheden	10-2020	specialist HB	
Er is een routeboekje voor compacten bij rekenen mbv Snappet	Dit routeboekje wordt toegelicht in de teamvergadering van januari 2021	11-2020	IB-er, rekenspecialist Ericaschool	
Er is een verrijgingsaanbod voor slimme kleuters	Kleuterspecialisten stellen thematisch een verrijgingsaanbod samen en integreren deze in het huidige thema-aanbod (zie boekje "bloemen met kleuters")	12-2020	Kleuterspecialist, specialist HB, IB-er onderbouw	

Er is een actueel overzicht van beschikbare verrijkingsmaterialen en bijbehorende doelen	Inventariseren materialen, doelen toevoegen	12-2020	specialist HB	
Leerkrachten weten welk verrijkingsmateriaal voor welke leerling en voor welk doel passend is	In TV wordt overzicht materiaal gedeeld en toegelicht	1-2021	specialist HB, leerkrachten	
Er zijn schoolbrede afspraken over compacten en het aanvullende verrijkingsaanbod m.b.t. taal, rekenen en begrijpend lezen	Leerkrachten hanteren het compacting-overzicht uit het DHH bij de gebruikte methodes en bieden een aanvullend verrijkingsaanbod, passend bij de leerling. Toelichting in teamvergadering.	1-2021	specialist HB, leerkrachten	
Er zijn op beide scholen kleuterleerkrachten gespecialiseerd m.b.t. de begeleiding van slimme kleuters	Van beide scholen volgt een kleuterleerkracht de cursus Slimme kleuters (Novilo).	6-2021	kleuterleerkrachten	
We weten welke leerlijnen gehanteerd worden m.b.t. plusleerlingen	We oriënteren ons op de leerlijnen zoals ze in Parnassys opgenomen zijn en besluiten of dit een passend alternatief is voor de CED leerlijnen.	6-2021	Directie, IB-ers, specialist HB	
Leerlingen werken volgens duidelijk omschreven leerdoelen aan verrijkingswerk en in de plusklas	Leerlingen werken volgens de eerder gekozen leerlijnen.	6-2021	IB-ers, leerkrachten, specialist HB	

In het rapport zijn de resultaten van het verrijkingswerk opgenomen	Schoolbreed wordt afgesproken wat er in de rapporten van plusleerlingen wordt opgenomen	8-2021	leerkrachten i.o.m. IB-ers en specialist HB	
Leerkrachten hebben kennis over de ontwikkeling van executieve vaardigheden	Specialist HB schoolt leerkrachten m.b.t. de executieve vaardigheden.	6-2022	specialist HB	
Er is een uitgewerkte begeleidingsstructuur voor dubbel bijzondere leerlingen	De specialist HB heeft de opleiding Dubbel Bijzonder afgerond en een aanpak voor de begeleiding van deze leerlingen ontwikkeld	6-2022	specialist HB ism IB-ers	
Er is een tweede specialist HB geschoold	Leerkracht volgt mbv lerarenbeurs Master EN gericht op hoogbegaafdheid, bijv bij Fontys	6-2023	Leerkracht	

6.3 Begroting

2019-2020

Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag
Subsidiegelden SWV, ontvangen in maart 2019	€8500,-	Professionalisering: Slimme kleuters (Ik Ericaschool)	€795,00
		Professionalisering: Dubbel bijzonder (specialist HB)	€3000,00
		Aanschaf verrijkingsmaterialen	€1310,00

2020-2021

Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag
Restant subsidie:	€3395,-	Professionalisering: Slimme kleuters (Ik Springplank)	€795,-
		Aanschaf verrijkmateriaal	€1000,00

2021-2022

Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag
Geen. Te begroten voor 2021:		Opleiding tweede specialist HB	Vanuit lerarenbeurs waar mogelijk
		Aanschaf verrijkmateriaal	€1000,00

2022-2023

Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag
Geen. Te begroten voor 2022:		Opleiding tweede specialist HB	Vanuit lerarenbeurs waar mogelijk
		Aanschaf verrijkmateriaal	€1000,00

2023-2024

Inkomsten	Bedrag	Uitgaven	Bedrag
Geen. Te begroten voor 2023			
		Aanschaf verrijkmateriaal	€1000,00

Hoofdstuk 7 Voortgang en borging

7.1 Communicatie

De communicatie over het HB beleid is de verantwoordelijkheid van de specialist HB. Zij is ook het aanspreekpunt wat betreft het beleid. Ze houdt zowel het MT, de werkgroep HB als het team op de hoogte van de ontwikkelingen en de te nemen stappen. Zij is verantwoordelijk voor de vergaderingen en besprekingen waarin de te volgen stappen worden besproken. Zij houdt ouders in grote lijnen op de hoogte van het beleid. De communicatie met ouders over de ontwikkelingen van hun kind ligt in eerste instantie bij de leerkracht. De specialist HB kan hierin ondersteunen.

De directie is naar belangstellende ouders eerlijk over wat de mogelijkheden zijn die de school kan bieden voor begaafde leerlingen, in lijn met wat er in dit beleid beschreven staat.

7.2 Borging doorgaande leerlijn

De grootste verantwoordelijkheid borging van dit beleid ligt bij de specialist HB. Zij zorgt ervoor dat alle betrokkenen steeds op de hoogte zijn en heeft een aantal keer per jaar contact met het MT over de voortgang van het beleid. Zij neemt het voortouw in de vorming van de VPCO-werkgroep waardoor er ook met leerkrachten gespard kan worden over de te nemen stappen. Een belangrijke taak van de specialist is om ervoor te zorgen, dat het beleid gedragen wordt door teams van beide scholen en iedereen meewerkt aan het borgen van dit beleid. De specialist HB is alert op teamleden voor wie dit moeilijk is en gaat met hen in gesprek, evt. met ondersteuning van MT en IB-ers. Bij de borging hoort het volgen en bijstellen van de activiteitenplanning en de benodigde stappenplannen.

7.3 Monitoren en evaluatie van het beleid

De specialist HB is verantwoordelijk voor het monitoren en evalueren van het beleid. Zij plant 4 keer per jaar een evaluatiemoment in voor zichzelf en bespreekt en evalueert de voortgang met MT, de werkgroep en overige betrokkenen. Het team wordt tijdens teamvergaderingen op de hoogte gehouden van de voortgang.

7.4 Documentenbeheer

Beleid

De specialist HB zorgt zowel voor het beleid als de benodigde overige documenten. Zij zorgt dat deze goed op elkaar afgestemd blijven. Leerkrachten krijgen één keer per jaar een bijgesteld beleidsstuk toegestuurd. Zij kunnen permanent de meest actuele versie vinden op de gemeenschappelijke drive.

Lijst van verrijkingsmaterialen

Deze wordt beheerd door de specialist HB.

Bijlage De begeleiding van dubbel bijzondere leerlingen

Een categorie, die specifiek aandacht vraagt, is de groep dubbel bijzondere leerlingen. Deze leerlingen zijn niet alleen begaafd, maar hebben daarnaast een leer- of gedragsstoornis. De gevolgen voor deze leerlingen kunnen erg complex zijn.

Dubbel bijzondere leerlingen kunnen grofweg in drie groepen ingedeeld worden:

1. Er zijn leerlingen waar begaafdheid de stoornis maskeert: er zijn duidelijke persoonlijkheidskenmerken van begaafdheid aanwezig, maar de schoolprestaties blijven achter bij de verwachtingen.
2. Er zijn leerlingen waarbij de stoornis begaafdheid maskeert: het leer- of gedragsprobleem is zo groot dat begaafdheid en het daarbij behorend ontwikkelingspotentieel niet herkend wordt; de stoornis staat op de voorgrond.
3. Er zijn leerlingen waarbij begaafdheid en de stoornis elkaar maskeren; deze leerlingen lijken 'gemiddelde' leerlingen, terwijl ze dat niet zijn.

Het DHH is voor dubbel bijzondere leerlingen daarom geen geschikt instrument om begaafdheid te signaleren. Alleen een intelligentieonderzoek waarbij tevens rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van een leer- of gedragsstoornis is geschikt om bij deze leerlingen begaafdheid vast te stellen.

Zijn, ondanks de stoornis, signalen van begaafdheid aanwezig of is uit onderzoek gebleken dat er sprake is van een dubbel bijzondere leerling, dan wordt deze leerling begeleid, alsof hij/zij hoogbegaafd is. In ieder geval wordt de leerling verwezen naar de plusklas. De specialist hoogbegaafdheid is tevens geschoold in de begeleiding van deze leerlingen en wordt altijd ingeschakeld om het aanbod en de begeleiding passend bij zowel de stoornis als het begaafd zijn af te stemmen, waarbij de begaafdheid leidend is.

Om de begeleiding zo passend mogelijk vorm te kunnen geven, zal er altijd een inventarisatie van de kansen en de belemmeringen plaatsvinden binnen de volgende domeinen:

- academische prestaties (de resultaten)
- cognitieve stijl (manier van leren, executieve vaardigheden)
- intrapersonaal inzicht (inzicht in zichzelf)
- interpersoonlijke relaties (relaties met anderen)
- zelfactualisatie (zelfbeeld, het resultaat van bovenstaande vier domeinen).

Deze domeinen zijn gericht op de leerling zelf, maar ook op de leerstof, de leeromgeving (leerkracht, medeleerlingen) en andere betrokkenen bij de leerling.

Door het zo gedetailleerd mogelijk in beeld brengen van deze domeinen, kan er specifiek gewerkt worden aan het verminderen van de gevolgen van de botsing tussen begaafd en speciaal. Een oplossingsgerichte benadering, waarbij de focus vooral ligt op wat er goed gaat, staat hierbij centraal.

Belangrijke aandachtspunten in de begeleiding van dubbel bijzondere leerlingen zijn:

- een veilig pedagogisch klimaat, waarbij gewerkt wordt aan positieve relaties met alle betrokkenen bij de leerling (leerkracht, medeleerlingen, ouders);
- tolerantie voor het dubbel bijzonder zijn en de asynchrone ontwikkeling die hiermee gepaard kan gaan;
- een op sterkten gebaseerde en op talentontwikkeling gerichte aanpak vanuit het ontwikkelingsperspectief van de leerling;
- tijd nemen om veranderingen tot stand te brengen.

Omdat de groep dubbel bijzondere leerlingen erg divers is, is er geen algemeen toepasbare aanpak beschikbaar, maar is voor elke leerling een individuele benadering nodig. Het door Van Gerven ontwikkelde systemisch interventieprotocol wordt gehanteerd bij het vormgeven van het onderwijsaanbod binnen de mogelijkheden die de school kan bieden.

	Leerling	Opdrachten	Omgeving	Leerkracht
Doel	Welk leerdoel heb je met de leerling vastgesteld? Waarom vinden jullie het belangrijk dat de leerling dit gaat leren?	Welke opdrachten en taken zijn het meest geschikt om aan het gestelde doel te gaan werken?	In wat voor leeromgeving kan de leerling dit het beste leren?	Wat moet ik doen om dit te realiseren?
Inhoud	Welke inhoudelijke kennis en vaardigheden vormen het startpunt om aan het leerdoel te gaan werken?	Welke inhoudelijke kennis en vaardigheden vereist de taak om er succesvol aan te kunnen werken?	Welke hulpbronnen zijn in de omgeving beschikbaar voor de leerling om de taak goed te kunnen oppakken?	Wat moet ik doen om de afstand tussen aanwezige en de vereiste kennis en vaardigheden te overbruggen en de ondersteuning in de leeromgeving goed op elkaar af te stemmen?
Denken	Wat zijn sterke denkvaardigheden van de leerling in de context van het leerdoel (Marzano & Kendal)?	Op welke denkvaardigheden doet de opdracht vooral een beroep?	Welke hulpbronnen zijn in de omgeving beschikbaar voor de leerling om de taak goed te kunnen oppakken?	Hoe kan ik voorbeeldsituaties scheppen waarin de leerling kan zien hoe anderen denkvaardigheden inzetten bij het doen van de een vergelijkbare taak?
Product	Welke productvormen passen bij het leerdoel?	Hoe sluiten de productvormen aan bij de opdrachten en taken die gekozen zijn?	In hoeverre zijn de gekozen productvormen haalbaar in de huidige leeromgeving?	Welke aanpassingen kan ik doen om te zorgen dat een leerling een product kan afleveren dat aansluit bij zijn eigen voorkeursdomein voor het eindproduct?
EV	Hoe zet de leerling zijn executieve vaardigheden in bij vergelijkbare opdrachten?	Hoe doet de opdracht een beroep op de executieve vaardigheden van de leerling?	Hoe beïnvloedt de leeromgeving de leerling bij het inzetten van executieve vaardigheden?	Hoe kan ik mijn gedrag afstemmen op de ondersteuningsbehoefte van de leerling om zijn executieve vaardigheden optimaal in te leren zetten?
Samen?	Welk niveau van samenwerkend leren kan de leerling aan?	Is de taak geschikt om samenwerkend te leren?	Aan welke randvoorwaarden voldoet de omgeving met betrekking tot het samenwerkend leren?	Hoe kan ik de randvoorwaarden voor samenwerkend leren zo verbeteren dat ze een goede match vormen tussen wat de leerling nodig heeft en wat er in de omgeving beschikbaar is?
Emoties	Hoe gaat de leerling om met emoties die het leerproces bij hem oproept?	Welke emoties zou de opdracht voor de leerling kunnen oproepen?	Welke hulpbronnen zijn er in de omgeving die de taakbeleving positief kunnen beïnvloeden?	Wat moet ik nu doen om de leerling te begeleiden bij de emotieregulatie als hij deze taak doet?

Het systemisch Interventieprotocol (SIP) © Eleonoor van Gerven, Slim! Educatief

